

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/3 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate, Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Din viața noastră națională și culturală.

— Presa noastră. —

XIII.

Am zis în atâtea rânduri, că tendința »Trib.« a fost discreditarea bărbatilor noștri și înșghebaria unei majorități pe sama sa, cu care apoi se-și execută programul ticluit din multe și din toate. Probă. În primul numărului 147/1887 dl Slavici zice: »Când vorba a fost de surparea »Tribunei« Maghiarii n'au stat nici odată singuri, și dl Dr. A. Mureșan, dl Vicăniu Babeș, dl Pavel Rotariu dimpreună, cu toți cei ce adecă la dinșii nu li-au fost agenți mai puțin zeloși ca Metropolitul Miron cu întregul grup de matadori dela »Albina«, ca Episcopul Meșian cu întreaga ceată a slugilor lui, ori-ca Dr. Iosif Gall cu toți cei ce sunt deopotrivă cu d-sa».

Aceștia și încă mulți alții erau agenții guvernului maghiar și prin urmare trădătorii poporului român. Cu aceștia »Tribuna« o isprăvise. Era încă Coriolan Bredician, și ilustrii fruntași Mocsonyi. Cu acești din urmă »Tribuna« își urmăria purparleurile parlamentare când în mânuși de glas când cu mână țărănească, sperând într-una că doar' îi va succeda să le câștige și punga și aprobarea în jocul ei de-a politică mare.

Încercarea de a câștiga pe mece-nații români o constatăză însuși dl Slavici în corespondența sa ce a trimis-o din închisoarea din Vaț foaiei »Luminătorul«.

Dintre d-nii Mocsonyi însă nici unul

nu și a mai putut risca simpatiile și bani pentru politica de — va — banc — a d-lui Slavici.

Vězându-și speranțele și efortările înșelate dl Slavici a întors mantaua. Încă înainte de așternerea Memorandului »Tr.« scrie în articolul: »In sftșit a căzut masca« următoarele: »Unul din vătășii domeniului lui Mocsonyi Sándor, a socrului ministrului grof Bethlem, dl Coriolan (!!!) Bredician, precum cetim în Momitorul membrului »casinei naționale« din Budapeșta, în »Luminătorul« la cel dintăiu loc în adunarea generală a comitatelor Caraș Severin. Fac cu toată solemnitatea și înțonarea cuvenită următoarea enunțiație că, accediază și este sigur că poporul român, care face preponderanța acestui comitat primește cu bucurie proiectele pentru felicitarea Majestății Sale la iubileul de 25 ani al încoronării etc. Aceste atacuri au fost îndreptate chiar pe timpul așternerii Memorandului. Este știut, că nu toți fruntașii români au împărtășit ideea așternerii Memorandului atunci când au stăruit cei din jurul »Tribunei«. De atunci înverșunarea »Tribunei« și nesăbuitele atacuri ca și acel din nr. 116, unde reproducând vocile presei streine asupra Memorandului zice: Pressa grupului Mocsonyi-Coriolan cu episcopatul în dos, nu vede, n'aude, n'a greul pământului. Despre Don Quixotul din Brașov nu mai vorbim. Apoi în articolii intitulati: »Fapta lui Iuda« se bruschează Mocsonyi, Miron Romanul, Coriolan Bredician. »Tribuna« merge mai departe și tot ce se publică în ziarle streine, ca »Pester Lloyd« »Budapesti

Hirlap« se atribue inspirației Mocsonyi-știlor, Metropolitului și episcopilor și băncilor române.

Ca să nu citez și mai multe casuri de discreditare intenționată și hațjocură la adresa fruntașilor noștri mă mărginesc la atâtea spre a consta, că față de serviciile aduse de »Tribuna« neamului nostru dăm la tot pasul de o spărtură mare produsă în viața noastră națională nebântuită până atunci de atâtea per-versitate. Caracterele slabe, pe urma »Tribunei« s'au înmulțit și minciuna și prevertirea au ocupat locul muncii oneste și devotamentului pentru cauza națională. Și apoi precum eșecul Memorandului și temnițele din Vaț și Seghedin au pus linie de demarcațiune între adevărații luptători și exploatare ai luptei noastre naționale, tot asemenea s'a făcut și în privința presei. Prin fe-restrile redacției și tipografiei »Tribuna« premenite a ieșit un exploatare al cauzei naționale, dl Ioan Rusu Șirianul, întemeiând »Tribuna Poporului« adecă »Tribuna« răsbunării și exploarării cauzei culturale și politice a poporului nostru. Cu un cuvânt canalul murdărilor în ediție de lux.

—n:

„Sâmbăta morților“ în teatrul sibiian.

Vineri seara trupa de diletanți a reuniunii meseriașilor români din Sibiu a reprezentat pe scena teatrului orășenesc din Sibiu drama în cinci acte »Sâmbăta morților«, localisată de dl Teodor V. Păcățian după drama »Der Müller und sein Kind« de Raupach.

Cei cari onorează cu prezența lor petrecerile arangate de această reuniune și urmă-

resc cu interes binevoitoriu silințele membrilor ei întru a se valida și în arte, prin concerte și reprezentațiuni teatrale, din reprezentarea de acum a dramei acesteia au putut constata cu bucurie progres însemnat în interpretarea rolurilor, față cu reprezentația din 6 Decembrie 1901.

Morariul Petrilă, bogătanul sgărcit, care nu voește să-și mărite fata cu ucenicul de moară Ionel sērântocul, și care simțindu-și apropierea morții și îngroapă sâculeții de galbini ca să nu-i moștenească fica sa »stricată« Ilana, a fost neasemănat mai bun decât cei de acum sunt trei ani; asemenea Ionel, cum și groparul Năstase. Causa, între altele, s'gur că e și distribuirea mai potrivită a rolurilor. Dl Poponea (Morarul), acum sunt trei ani a interpretat rolul lui Ionel, care de astădată a fot dat talentului nostru diletant Dimitu Axente, ear' a gropariului a fost dat în grija dlui George Trifan luând dl Nicolae Stoica (gropariul de acum trei ani) rolul cărcimariului Gherghel. Rolul Ilenei l'a interpretat și de astădată d-șoara Elena Grindean, cu aceeași vervă și profundă pricepere, cum publicul producțiilor reuniunii e deja obișnuit să vadă la tineră aceasta, care într'un fisic slăbuț atâtea duh teatral găzduște, și care la finea fie-cărei scene a fost mult aplaudată. Tot astfel și Petrilă și Ionel; Petrilă deosebi în scena din cimiteriu și în a bocirei galbinelor sei, ear' Ionel — dacă e să facem o oare-care gradațiune în succesele sale de Vineri seara — a fost perfect deosebi în monologul din cimiteriu, pe întunec besnă, luminat numai de limbile fulgerelor împreunate cu tunete și ploaie. Cu cinste și destul succes s'au ach'itut de rolurile lor și ceilalți diletanți: sora lui Petrilă (dna Elena Crișan), mama lui Ionel (d-șoara Paraschiva Dumitru), cărcimariul (N. Stoica) și soția s'a (d oara Elena Ucenic) Iancu peșitorul Ilenei (I. Laurențiu Boldor), cum și părintele Serafim (Imbēruș).

De sine înțeles, că publicul mai rutinat în ale teatrului a putut marca une-ori și câteva mici stângăcii în ținuta pe bină și în

FOIȘOARA

O telegramă...

Eram singur în cancelarie. Peana și colorul ruginiseră, și eram peste măsură ocupat cu curățirea instrumentelor măestriei mele. De nenumărate-ori le-am luat în mână cu acest scop, dar' de-atâtea-ori am fost silit să întrerup toată lucrarea, căci mă pomeneam că cineva bate la u e, la ceea-ce tresărind răspundeam cu un glas tresărând de oareșicare iritare: »Intră!»

Ușa se deschidea, și eram obișnuit deja prin șirul anilor a mă aștepta la visita clienților de bancă, căci relațiuni, adeca vreau să zic, cunoștințe cu persoane din clasa aristocrată nu avem, dar' nici nu ași fi putut avea, nefiind în loc »domni de hei mari,« și afară de aceia fiind și eu numai un biet de funcționar la o băncuță din provincie.

— »Când ț-i terminul? Ce dai din capete...?»

— »Nu pot, coconașule, țicuți inima! nu pot să dau de loc, că țergurile sunt oprite, bucate abia de mâncare...!»

Altul mai dădea ceva și din »capete,« din — »butuc«, cum li mai ziceau unii, — și după ce isprăveam cu el, îi ziceam:

— »Vecsla bătrână nu-i acasă, — o capeti de altădată...»

— »Numai să nu fie ceva »bai«, mă rog coconașule...!»

— »N'ai nici o grije, că doară nu facem noi zamă din ele!...»

Abia apucam să se ducă odată, pentru ca neconturbat să-mi duc la capăt opera: curățirea penei. — Dar' par' că era lucrul naibii: cum o luam în mână, intra altul pe ușe. Eram impacient, devenisem chiar nervos și șopteam în mine: altădată când am voe de lucru, nu vine suflet de om, azi însă e — făcătura!... par' că n'ar avea vreme și după ameazi?!...

Dar' iarăși îmi ziceam: omul vine când poate abia acum și-a putut face rind de crețari; sērăcia, bine ști și tu, e stăpână peste voința omenească, deci — compătimizește-l! — Și așa mă mai împăcăm cu ideea: că a a trebuie să fie.

Mi-ar fi plăcut singurătatea unui pustnic, căci crerii îmi erau în continuă lucrare, și ași fi voit să află odată capetul firului de idei ce-mi trecea prin cap, pentru ca să mă țin de el ca beatul de gard. Dar' nu eram în stare. În nelișițe petrecui toată dimineața, ear' la 12 ore am plecat spre hotelul unde locuiam, ca să prinzesc.

De sine să înțeleg — eară am ajuns în societatea iubitelui meu prietin, a lui Surcilă cel isteț și glumeț.

Ca de obicei — ne luarăm de vorbă: c'ar fi bine asta..., c'ar fi trebă de minune..., — ne îndulcărăm multele armărăciuni ce le simțiam împreună. După prânz apoi — earăși la »butuc«, cum îi ziceam noi mesei de scris. Resfoii câteva protocoale, mai adunai câteva cifre singur, până ce mă pomeneii cu badea »Trifu«, acționar — rogu-te! Acum ținete nene la »jivan«!... C-o fi albă..., c-o fi neagră... trecu vremea repede și eram cu totul altul de cum am fost înainte de amiază. Fantasiile mă părăsiră, și cu o deosebită plăcere mă coborii la realitatea de altcum seacă, vorbind despre fel de fel de lucruri din sat: că »baș Iuon« și-a însurat bine feciorul..., că și-a adus în casă noră frumoasă, harnică și cuminte — eac' așa!

Clienți ca în palmă! Bag seamă s'au vorbit să nu mă mai năcăjiască și după ameazi.

Pst!... eată-l dracel Nește pași să aud, apoi o bățură în ușe, și earăși tăcere. — »Slobod!« — Pe cine ved? epistolarul îmi aduse o telegramă. O desfăcui, și înainte de a putea ceta ceva dintr-însa, mă luptam cu bățile inimei, căci ori și-cum știrile telegrafice își au deosebita lor importanță de urgentă, cu atât mai virtos îmi esplicam aceasta pentru persoana mea, cu cât am lăsat tare slab pe »bătrânul« meu de acasă. Imi era tare frică că conține vestea de moarte.

Dar' ce să vezi?... Eată ce am citit:

D-lui

Petru Surcilă.

in X.

Losul D-Tale a dobândit la tragere suma de cincizeci mii coroane

Grünfeld & Fiu.

Deși acel Surcilă de care era vorba în telegramă nu eram eu, ci drăguțul meu de prietin »Petruș«, totuși am încremit de ceea-ce cetiră ochii mei. Top!... cu peana de pământ, și ca din pușcă am sărit în picioare. Mi-am pierdut toată prezența de spirit a omului flegmatic, și uitându-mi de »baș Trifu« carele ședea pe scaun alături de mine, am strigat: »Vai de mine!... Doar' nu e adevăr...?!«

»Baș Trifu« la aceasta scenărie a sărit și el în picioare și cu vocea înădușită mă într-bă: »Doar' e ceva rău?... rău — pe acasă coconașule...?!...»

— »Aș... rău! — e bine, — prea bine! La asta nu m-am așteptat! Cincizeci de mii, când nu am nici un crețar în pungă, când prima e departe, — să poate?!... Bătr de-ar ști și Petruș al meu, sigur că și el ar da cu peana de pământ!... Dar'... să mergem »baș Trifule«, că eu prostesc de mai stau mult aici. Ha..., ha..., ha...!»

»Baș Trifu« s'a spăriat rău de cele ce i-s'a dat să vadă, căci tot mereu mă întreba;

desfășurarea mai à tempo a cursului piesei, dar' peste aceasta a trecut cu bunăvoință, bine știind că are în fața sa nu actori de profesiune, ci oameni cari zia muncesc din greu pentru traiu, îndeletnicindu-se cu distracții literare numai seara, în convenirile lor din localul reuniunii.

Public a fost relativ destul de mult, deși puteau să fie ocupate și cele câteva logi și câteva locuri în cerclu, care rămaseseră goale.

Profitul material al reprezentației încă e mulțumitoriu. Acesta e destinat pentru cei păgubiți prin foc și pentru procurarea de vestimente și daruri de crăciun copiilor săraci

Ornamentica română.

De Augustin A. Nicoara din „T. R.”

Pictura bisericii gr.-or. din Zlagna, săvârșită de cunoscutul pictor de tablouri istorice Ludovic Kandler, care studiând de pe țesături, cruci vechi, stâlpi de poartă, mobile și alte creștături românești: tainele arangiammentului și estetice românești, tinde a lucra, ca inițiator, ca creator al stilului ornamentic curat românesc în biserica gr.-or. română. Cu profund respect, cu admirație mă închin în fața mărimii acestei grele probleme, carea — durere — nu are încă maeștri înaintași. Cu însuflețire salut prima încercare a unui pictor artist german în serviciul artei ornamentice curat românești. Mult am admirat arta fără seamăn în lume a bisericilor Sântu Petru și Pavel din Roma, Bologna, Veneția, Praga, Viena ș. a. și deosebitele ornamentice și stiluri ale acestora sunt tot atât de giuvaere ale omeniei. Da!

Când vom avea noi însă pictori maeștri de rangul acelora, cari să lucreze în stilul ornamentic românesc: atunci stilul românesc, are să fie pentru vecii vecilor un model egal îndreptățit, egal admirat și egal urmat de toți artiștii mari ai lumii: Acest vis de aur mi-s'a prezentat în momentul, când am privit țesăturile românești pe pereții bisericii, din Zlagna

Trecând prin Sibiu în cauza reuniunii, admirai pictura măreață a cupolei catedralei noastre. Pe podiul ridicat sub cupolă privesc file din albumul reuniunii agricole, cu deosebitele țesături de valoare artistică. Sus era marele maeștru român, profesorul Smigelschi. Lucra la ornamentica cupolei: Toți sfinții

cu ornamentică românească. Aci văzui deja un vis și mai mareț, opera creatoare a unui artist român, inspirat de măreața misiune: a crea ornamentica română la nivel artistic.

De-i va succede aceasta, profesorul Smigelschi va deveni nemuritor pentru noi românii și pentru artă în genere, Catedrala din Sibiu va fi o minune, o mândrie a întreg neamului românesc, un nou membru al artei generale a lumii. Intonez, nu prin stilul zidirei decopiat al sfintei Sofii din Consantinopole, ci prin stilul ornamentice române, prin splendoarea din lăuntru care sublimează, care așa zicând dumnezeiește penelul unui mare creier, plesmuitor românesc, care se scaldă în isvoarele cristaline nesăcate ale geniului artei românești.

Artiștilor români! Puneți-Vă și voi în serviciul acestui stil de ornamentică curat română. Nu mai mutați stilul bizantin, pe motiv, că sunteți ortodoci! Aveți unica ambiție firească, unica vocațiune, trimisă de sus, să preamăriți pe Dumnezeu, cu ornamentică română, în bisericile noastre românești. Spiritul bizantin a corupt și dărâmat întâiu imperiul mare roman din răsărit; a corupt și dărâmat întâiu imperiul roman din apus, era să ne stingă și noaua naționalitatea în România și Moldova. În Macedonia, Tesalia și Epir chiar și astăzi, în secolul al XX-lea, tot spiritul grec-bizantin na ar omori un jumătate milion de frați români.

Tot spiritul grec-bizantin ne ține și astăzi molosiți, el ne-a corupt societatea. Să ne curățim de el odată pentru totdeauna în tot, ce avem mai scump și mai sfânt; la altarele bisericilor noastre românești ornamentică română.

Iată cu drag, geniu românesc creator. Ingenunchiând cad în fața ta: ornamentică română, — carea — deși în naștere, mai frumoasă ești, mai artistică ești, decât cel mai rafinat stil bizantin din lume.

Mari, scumpe comoare artistice zac în țesăturile poporului nostru și noi ne mândrim cu pene străine, mai puțin frumuse, decât ale noastre.

Revisia regulamentelor de casă.

Lupta opoziției din dieta țării s'a început de Sâmbătă și se urmează și de-o parte și de alta cu înverșunare. Ministru președinte zice:

nu voi suferi ca 20 deputați să opăcească mersul regulat al parlamentului față de o majoritate constituțională; a încheiat că: îi este cu neputință să facă politică cu rezultate, până când guvernul nu va mătura gunoaiul din case a crescut buruene în parlament. Tot în ședința de Luni a zis: că va aplica măsuri mai aspre. Pentru aceste amenințări opoziția îl va trage la răspundere. Aceste împrejurări va împinge toate frucțiunile opoziționale la coalțiie după-cum se zice în foile din Budapesta.

NOUȚĂȚI

Antiversarea de 150 ani a deschiderii școalelor din Blaj s'a sărbătorit Joi dimineața (3 Nov. n. c.) în biserica catedrală cu o liturgie de mulțumită, pontificată de directorul gimnasial asistat de profesorii: George Muntean, directorul preparandiei, I. F. Negruț, Alesiu Viciu, Aron Deac, Nicolau Pop, Dr. Ioan Sâmpălean, Dr. Ambrosiu Chețianu, Aurel C. Domșa, Ioan Fodor și Alexandru Ciura, lectorând profesorii Emil Sabo și Eug. Pantea. Prof. Emil Viciu a ținut cuvântarea ocazională, schițând în trăsături generale istoricul școalelor, importanța lor culturală și mulțumita cu care datorim cu toții și în special elevii acestor școale marilor întemeietori. La liturgia aceasta împreună cu doxologia cea mare a luat parte Excelența Sa Metropolitul, membrii Vener. Capitul, profesorii și elevii dela toate institutele de învățământ. Public străin puțin. A cântat corul elevilor din Internatul de băieți. În ziua aceea nu s'au ținut prelegeri la nici un institut.

Serată împreună cu dans aranjiază tinerimea română din Cluj în 26 Noemvrie n. a. c. în sala Redutei orașenești Inceputul precis la orele 8 seara. Programul se va distribui la cassă. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. Folosul lui precum și ofertele marimonioase să vor cuita publice. Cassar: Emil Pop, Tordai-ut Nr. 11 Piețul de intrare: Locul I. 3 cor., locul II 2 cor., de persoană.

Comitetul arangiator: Dr. Victor Porutiu, președinte; Vasile Glăjar și Traian Petrașcu, vice-presidenți; Silviu Brandeiu, secretar I.; Victor V. Muntean, secretar II.; Emil Pop, cassar; Eugen Curta, controlor, Ioan Dordea, Basil Bașiota, Eugen Groze, Vasile Lucaciu, Camil Piso, Cornel Albu, Valentin Porutiu, Voicu Nătescu, Iul. Russu și Sev. Dan

Vaticanul (localitățile unde locuiește Papa). Vaticanul, propriu zis nu e un palat, ci un oraș mic. El cuprinde 22 de cuți, 200 de trepte și peste 4000 de odăi. Cea mai mare parte din aceste odăi e împodobită cu obiecte de artă mărețe, cu statue și picturi, altele earăș conțin renumita bibliotecă care constă din peste 64.000 tomuri și din un număr mare de manuscrite din timpurile

vechi. Mai vârtos sunt cercetate și admirate odăile pe care marele pictor Rafael le-a împodobit cu picturile sale. — În Vatican trăește în liniște, retras de lume, papa, care numai foarte rar se arată lumii în podoaba sa; și când o face aceasta, poartă o coroană întreită (tiara), ear' pe umeri o mantie de purpură, apoi domni mari îmbrăcați în haine pompoase și soldați înarmați îi gârdează.

Căutarea moșilor

»Nici o țară nu poate să dea produse agricole mai bune și mai efine de cât țara noastră»

I. Căutarea directă prin proprietar.

Sunt speranțe mari de progres în agricultură când proprietarii cei mari locuiesc la țară și caută singuri moșile. Obiceiul proprietarilor de a locui la țară a fost odinioară în mare onare la bunii și străbunii, la moșii și strămoșii noștri. Dovadă despre aceasta avem mulțimile de case de țară proprietărești și bisericile zidite, ce se mai ved încă ici și colea prin satele noastre. Obiceiul de a locui proprietarii moșilor la țară nu s'a pierdut încă de tot.

Starea adevărată a agriculturii țării nu se poate cunoaște de cât cercetând exploatațiunile rurale. Aceasta cunoștință s'ar dobândi prin agronomii de stat. Putem afirma că sunt puțini acei proprietari culți, cari să locuiescă în sate, să aibă case frumoase cu rostul economiei întregi, să-și exploateze moșile sistematic; ei ar trăi aci viață liniștită și foarte puțin costisitoare; ar împărăștia trai bun între țărani și muncitorii ce îi încojoară. Intre avantajele locuinței dela țară a proprietarului e și progresul pe care îl realizează agricultura. Creșterea și înmulțirea vitelor, curățania grânelor, a semințelor de orce fel și lucrările agriculturii, s'ar face prin proprietar în cele mai bune condițiuni. Pe multe moșii se găsește locuri întinse pierdute pentru producerea prin faptul că sunt umede; acestea însănoșite de proprietari cu șanțuri de scurgere, s'ar face fertile.

Locuind pe moșie și căutându'o direct, proprietarul prin lucrări ar cuceri pentru producere o mare parte din pământul nepus astăzi în cultură. Numai proprietarul poate ținea sus stindardul progresului agricol în comuna sa bine meritând dela agricultura rațională.

Proprietarul, având stăpânirea mo-

»Ce-i pentru Dumnezeu coconașule?... Spune-mi, rogu-te, și nu mă lăsa în spaimă și nedumerire!...»

— »Am câștigat la loterie!...»

Ceea-ce am mai vorbit cu »Baș Trifu« nu pot ținea minte; destul că m-am trezit alergând ca un nebun pe uliță, cu capul gol și vorbind însuși cu mine, până ce am ajuns în odaie la prietinel meu »Petruț«. Acesta era lungit în pat, bolnav în așa măsură, că nu era la simțiri, pentru a mă fi putut înțelege cu dînsul. Grupul de prietini, ce stătea în jurul patului, nu mi-a putut da nici o deslușire despre gravul caz ce l-a ajuns pe bietul Surcilă, căci era peste măsură ocupat cu ale lecuitului: frecându-l până ce și cu oțet pentru a-l aduce la fire.

* * *

Era o seară lină. Umbra lunii să întindea în formă de straturi negre de-a lungul caselor și stoboarelor de prin stradă. Nește scârțâituri când cu sunet de gurdună, când schimbate în tonuri de violină cântată ca de un începător în primele zile ale încercării sale musicale, — conturbau liniștea nopții adormite. La primul auz credeam că mă încântă cântecul lautarilor dela vre-o oareși-care nuntă de prin partea satului de unde resunau, și numai mai târziu am recunoscut pe glasul lor: duiosul văietat al surilor dela fântânile cercetate în tăcerea

nopții de trăgătorii în setoși. Imaginația cu iuțea ei de fulger mi-a desemnat idilul: un sôpru rotund, sub care în adâncimea pământului o găleată coboară, precând cealaltă să urcă până la îngăditura fântanei; ambele purtate de puternice lanțuri ce să succed în jurul unui sul pus în rotațiune perpendiculară de vre un biet de cal osândit a să preumbla roată, după el trăgând o rudă de care e înhamat. — Aceasta era vezi adevărată musică ce-mi suna în urechi. — Când și când să mai auziau și nește bătăi ale ceasului din turnul bisericeii, vestind timpul înaintat.

Dar pecând afară domnia singurătatea mută, pe atunci mare alaiu să făcea în crîjma din drumul țării. Strigăte, chiuituri, ciocnite de păhare, cântări și umblatul picioarelor purtate de joc — împliniau cheful unor oaspeți răpiți de veselie, între cari mă aflam și eu. Serbătorirea să făcea în cinstea norocului cu câștigul. Până ce și pricopsitul de »Niță cel folțicos« a lăsat lenea la o parte și a început și el să toasteze întru mărirea zilei. Să înțelege vorbirea mai mult din burță și fără nici un rost. Dar' în fine nici noi ceilalți nu prea grăiam la înțeles, căci luaserăm binisor în cap, ear' mai la urmă ajunseseră treaba într'atât încât fără a ști unul de celalalt ne pomenisăm fiecare în cușca sa. Dimineața pe la vre-o zece și jumătate m-am trezit în pat. M-am frecat la ochi și după aceea

am început să mă uit în jur de mine. Eram ca zăpăcit și încetinel am început să-mi aduc aminte ca eri am avut o zi cărnă. Ochii-mi erau roșii de nedormire, gura îmi era de tot uscată... Mi-am tras seamă cu evenimentele petrecute și am rizi singur când am zărit ca mărturie al chefului ce-l făcuserăm: un păpuc pe masă. Mereu îl întrebam: »Cum dracu ai ajuns aici, că doar nu ți-ai aici locul?...» Ori poate eu să te fi pus...? — Ridicam cu atăta poftă, încât »nenea Vichentie«, servitorul banței, intrase în chilie ca să mă întreb: »Ce ris cu așa poftă coconașule?«

— »Cum dracu să nu rid, nene Vichentie? Uită-te numai la păpucul ăsta și ți-ai destul pentru ca să-ți faci cruce, că-l vezi suit pe masă! —

— »D-Ta îl vei fi pus, coconașule?«

— »De bună seamă că eu! Dar' nu știu când?! Cum de l-am onorat într'atâta? — întrebă-mă să te'ntreb! —

Uimit stătea bietul meu Vichentie și își încrețea din când în când buzele într'un suris de vedită dragoste și alipire cătră stăpânul său. — După o scurtă pauză l-am întrebat!

— »N-a fost nimeni aici, nene Vichentie, ca să mă scoale?«

— »Nu! coconașule! Până acum am tot așteptat să te trezești, ca să-ți fac rindulă în chilie. Eu sunt aicea tocmai dela 7

ceasuri. A...! să nu minț; a întreb de D-Ta cam pe la 8 ore Dl Surcilă. —

— »La păcatele! nu m-ai putut trez?...!«

— »Imi era jale de D-Ta, că prea frumos durmiai.«

— »D-Tale ți-ai mai jale de mine ca de norocul meu?! D-Ta nu ști că cu trenul de 9 ore de dimineața ar fi trebuit să merg la Pesta, dimpreună cu Dl Surcilă...?!« —

— »Mă rog, coconașule, eu de unde să fi știut, nespunându-mi D-Ta nimica?«

— »Așa-il dar' nu m-a lăsat nici să-mi spuți?« —

— Atât am băgat de seamă, că s-a pus la masa D-Tale din cancelarie și a scris ceva. —

— »Și D-Ta în cancelarie te-ai întilnit cu Dl Surcilă...?!«

— »Da, mă rog coconașule, — în cancelarie!«

Cât am vorbit acestea cu »nenea Vichentie«, am fost și gata cu îmbrăcatul. »Haid să mergem la cancelarie!« — i-am zis lui »nenea Vichentie«, și plecarăm amândoi pe stradă într'acolo. Câți întilnirăm în drumul nostru, erau îmbrăcați în haine de serbătoare. Înaintea bisericeii era multă lume. Mi-am adus aminte că e Duminecă. Cum am sosit în birou, m-am îndreptat spre masa mea de scris. »Baș Trifu« și azi era deja în lăuntru. Cum m-a zărit, mi-a și eșit cu vorbele: »Da ce-i coconașule? nu ai mai plecat la loterie

siei, o poate înzestra și infrumuseța, cu de toate ale plugăriei și ale plăcutului trai dela țară. Proprietarul, căutându-și moșia poate fi bun pentru sine și pentru locuitorii săi, îi poate înstări și-i poate face să nu știe ce e nevoia. Proprietarul își poate da silința ca toți locuitorii de pe moșie să-și sădească livezi de pomi roditori, împrejurul caselor. Aceste plantațiuni de pomi vor schimba înfățișarea satelor, făcându-le frumoase; vor aduce și folos.

Proprietarul are interes să îndemne sătenii la aceasta să le înlesnească săduri, altoaie și puțuri de pomi, fără plată.

Sătenii de pe moșii (am văzut aceasta în multe ocazii) se uită la proprietar ca la Dumnezeu, așteaptă dela el dreptate bunăvoință, omenie și vorbe bune, care fac mai mult de cât toate amenințările, relațiile încordate, asprimile și procesele!

Proprietarul să ajute la îmbunătățirea vitelor cu reproductori de rasă (armăsari, tauri, berbeci) pe care îi poate ține în grajdurile de pe moșie. Frumoasa stare a unor sate, casele locuitorilor, frumoase și înconjurate cu grădini și livezi de tot felul de pomi, curățenie înăuntrul caselor, avuția locuitorilor din sat, deprinderea lor cu munca neîntreruptă și cu abținerea de cheltuieli nefolositoare, să datoresc toate acestea proprietarilor cari își caută singuri moșiile.

Intr'un cuvânt starea cea înflorită a sătenilor, avuția și moralitatea lor, aspectul cel frumos al satelor pot să le dea numai viața dela țară *onestă și laborioasă*, a proprietarului de moșie.

Proprietarii, cu deosebită plăcere de a trăi la țară și a se ocupa cu lucrarea pământului, vor face fericirea României.

2. Administrarea personalului moșiei.

(Administratori, vechili, agenți de cultură, logofeți, slugi sau argați).

Plecând urechia la convorbirile proprietarilor și arendașilor auzim pe unii tânguindu-se și pe alții laudându-se de țeranii de pe moșiile lor și de vechilii sau administratorii, slugile sau argații, ce întrebunțează în căutarea moșiilor. Țeranii sunt leneși, bețivi, neingrijitori și de rea credință, slugile sunt mincinoase, hoațe și vrăjmașe stăpânului lor,

zic, unii; ear' alți din contră susțin că sunt mulțumiți și cu țeranii și cu administratorii sau cu slugile. Aceasta plângere din partea unora și această mulțumire din partea altora sunt două fapte care se ved și în alte țări. Prețurindeni unde sunt proprietari și țeranii, stăpâni slugi sau argați, în tot locul și în toate societățile sunt oameni cari au isbutit să și aibă slugi credincioase, harnice, ascultătoare și chiar devotate; precum sunt și de aceia care schimbă slugile pe toată zia, gonind pe unul că e hoț, pe altul că e îndărătnic, pe ăstălant că e neascultător, pe celălalt că e leneș...

În mijlocul unor astfel de fapte imponcișate, mulți oameni însemnați au intervenit, au cercetat cu deamănuntul toate împrejurările și, în fine, au descoperit cauza adevărată care face pe unii să fie mulțumiți și pe alții nemulțumiți de agenții (vechili, logofeți, slugi, argați feciori boerești etc.), ce întrebunțează în căutarea moșiilor.

Credem că e de folos proprietarilor și arendașilor noștri să le arătăm aceste cauze așa cum le înțelegem din practica și știința ce avem; că așa se poate agricultorii înlătura pe cele rele și ținând pe cele bune să poată cârmul personalul unei moșii, fără a se mai plânge de dânsul. Obiectul acesta e de interes mare pentru toată lumea; și cu înfrurirea pentru înaintarea exploatarea rurale, liniștea familiei și buna armonie dintre stăpân și oamenii sei de serviciu. Pentru aceste cuvinte vom spune regulile administrației personalului unei moșii. Un proprietar sau arendaș (pasesor) capabili, prin faptele lor pot să administreze o moșie fără se se plângă de agenții culturai, de slugile și de argații ce întrebunțează.

Cea întâi regulă cere ca proprietarul sau arendașul să știe a-și alege bine agenții de cultură și slugile sale; apoi să știe a le trata bine. Tratatând cineva bine oamenii de serviciu, poate să-i fie mult timp și poate să dobândească de la ei servicii foarte bune. În privința tratamentului putem zice că stăpânul cel bun formează slugile, le face să fie buue.

După ce uu proprietar sau arendaș și-au ales slugile, dacă voește să le

conserve, trebuie să știe a le tolera oarecare defecte mici. Nici un om nu e perfect, nici stăpânul de moșie cu atât mai puțin sluga. Din toate defectele slugilor, purtarea cea rea și necredința sunt singurele vicii pe care un stăpân nici-odată nu trebuie să le sufere; nu e destul să dai afară sau să alungi din serviciul tău un om care n'are propriitate; mai ales printr'aceasta trebuie să se dea o lecțiune tuturor, și să facă pe fiecare a prețui gravitatea unei asemenea greșeli. În acest chip facem să între în inima slugilor simțământul de onoare de care sunt foarte primitori o mare parte din oamenii ce se bagă la stăpân.

Ca stăpânul să poată ținea credința slugilor sale, trebuie ca el singur să-și țină în bună rânduială toate trebile casei. În casa unde se ține socoteală curată de toate intrările și eșirile, nu se poate introduce necredința slugilor; măsurile de bună rânduială trebuie luate numai în interesul ordinei; paza și neîncrederea stăpânului lovește în slujile cele încredincioase și le strică; nimic nu supără mai multe pe un om prob de cât o neîncredere nedreaptă din partea stăpânului; și apoi slugilor le place mult *rânduiala bună*; ea scoate la iveală credința și onesitatea lor.

Dar' ca un stăpân să poată avea slugi probe și credincioase să cade mai întâiu ca el să dea pildă bună și să se poarte după toate regulile dreptății și ale lealității; stăpânul cel de rea credință și cu purtări condamnabile nu va putea nici-odată să predindă a avea servitori probi și conștiințioși.

Slugile trebuie tractate bine cu munca ce li-să impune și cu hrana, fără ca să easă cineva din obiceiul locului în care trăește. Nu cu sporul neamăsurat al muncii poate cineva să facă ca slugile să fie mulțumite de soarta cu *blândețea în darea poruncilor și mai ales cu chitatea cea mai severă*. Un stăpân bun lesne prinde dragoste de slugile sale, mărginindu-se la o bună voință generală și ferinduse mai presus de toate de a arăta preferinți particulare care să ia caracterul favorilor; acestea sunt foarte vătămătoare bune administrației dela țară.

Poruncile să se dea cu fermitate fără asprime; de aceia stăpânul trebuie

să se țină în linia care îl desparte de o asprime din cale afară de mare și aceia care îl apără de a cădea în indulgenți ce degenerază în slăbiciune. Pentru acest sfârșit e de neapărată trebuință ca proprietarul sau arendașul să se stăpânească totdeauna și mândros fiind să se ferească de a ține de rău, sau de a muștra o slugă și cu atât mai mult de a lua în cotra ei o hotărâre de oare-care gravitate. Nici odată o slugă de pe moșie nu arată lipsă de respect stăpânului seu, când acesta știe a fi liniștit și moderat, două însușiri de care stăpânul este mai întâi dator să dea pildă bună slugilor sale. Omul care nu știe a se stăpâni în mânia și iuțea sa nu este făcut să poruncească altora.

Poruncile trebuie să fie în totdeauna limpezi, curate, pozitive: nu se admite cea mai mică contradicție; însă stăpânul să se ferească de a lua drept contradicție observațiile rezonate despre motivele ce ar îndemna pe administratorii sau vechilii moșiei a lucra almintrelea de cum le-a fost poruncit stăpânul. Acesta va trebui să primească cu bunăvoință observațiile slugilor și să le prețuiască fără pretențiune și părtinire pentru ideile sale. E chiar bine ca stăpânul să discute cu oamenii sei de serviciu despre lucrările ce sunt de făcut; nimic nu e mai nimerit ca să le încurajeze și să le inspire interes pentru ca să îndeplinească cu toată inima o lucrare; însă după ce a luat o hotărâre și a făcut-o cunoscut, trebuie să ceară să fie întocmai executată. Numai stăpânii cei slabi se tem de servitorii moșiei care rezonază; fiind că stăpânul să poată lăsa să se conducă de slugile sale numai pânăunde voește. Când un stăpân cu fermitate cunoscută, a arătat voința s'a prinderea unei porunci precise, atunci nimeni nu mai rezonază. Stăpânul trebuie să înțeleagă că, rămânând el singur judecător despre toate sfaturile și raționamentele slugilor sale, dacă le adoptă, sunt ca ale sale; nici-odată nu trebuie să arunce răspunderea asupra celor ce i-au exprimat părerile lor, mai ales când din punerea în lucrare a acelor păreri au eșit rezultate rele.

Dacă a urmat sfatul slugilor sale stăpânul e vinovat, ear' nu slugile care i-le-au dat. Stăpânul e slab când împuță slugilor rezultatele rele eșite din ordinele ce a dat. Asemenea e slăbiciune din partea stăpânului când se plânge la celelalte slugi de neglijența sau greșelile ce au putut să comită vre-unul din ei. Muștrările trebuie să dresate totdeauna numai aceluia care le merită.

Exercițiul autorității stăpânului (transmiterea poruncilor dela stăpân la slugi) e supus la oare cari reguli. Fecare individ trebuie să asculte numai de unul și trebuie să știe în fiecare întâmplare pe cine are să asculte Asemenea fecine trebuie să știe cui poate să dea porunci fără să se teamă că ele vor fi contrariate de cele ce s'ar putea da de către alții. În aceste puține cuvinte se rezumă secretul organizării ierarchice a transmiterii ordinilor; acesta e principiul *unității de putere*; se aplică în toate pozițiile unde se află oameni care trebuie să asculte de alții; nimeni nu atinge acest principiu fără ca autoritatea să fie slabă și ascultarea nesigură și nereglată,

după bani? — »Nu până acum, »baș Trifule! — i-am răspuns. Cu acestea iute desfăcui plicul unei epistoale ce se afla pe masa mea de scris și începui a ceti.

— »Par că ești cam năcăjit, coconășule?!

— »Cum dracu să nu fiu! Multe năcături mai are și omul! Inchipuiește-ți D-Ta »baș Trifule! Nu-i destul că omul de mulțori are și chinuri sufletești, trebuie să mai sufere și neajunsurile materiale. Indelungata esperință din viață ne învață că deplina fericire — dacă nu mai putem vorbi de fericire — e acolo unde atât liniștea sufletească cât și îndestularea cu bogăția pământescă sunt acasă. Lipsă duceam eu numai în ceea-ce privește partea din urmă. Ce mi-am gândit deci?! Hai'd'să-mi încerc și eu norocul. Adeseori cetiam în jurnale că cutare și cutare, oameni lipiți pământului de sâraci, s'au îmbogățit de-odată, câștigând sume mari la loterie. M-am hotărât deci să-mi cumpăr și eu un los, ear' ca să pot avea cu atât mai mari șanse de dobândă, m-am hotărât să cumpăr un los instreg și am împărțit ideea și amicului meu, Dlui Surcilă. Trebuie că-l cunoști; e scriitor în cancelaria notarială din loc. A primit propunerea mea și ca să nu îmi fie mie prea cu greu să țin un los întreg — s'a făcut și el părtaş pe jumătate. Corespondința necesară cu firma liferantă o purta tot el,

fiind-că și losul comandat împreună, a sosit tot pe adresa lui. În urmarea acestora listele de tragere le primia Dl Surcilă, deasemenea telegrama, în care n-i se face cunoscut norocul, a sosit tot pe numele lui. — Eri, cum ști, la primirea surprinzătoare veste, am alergat într'un suflet la Dl Surcilă, ca să ne înțelegem cum se facem cu banii: să mergem în persoană să-i ridicăm sau să n-i trimitem acasă?.. M-am înțeles în fine cu părtaşul: ca să mergem în persoană la Peșta. Deoarece însă alt tren decât cel de 4 ore după amiază, de care am întârziat primind telegrama abia după patru, — nu pleacă într'acolo, — am rămas să plecăm azi d-mineața la 9 ore. — Eri sară făcurăm în-ă o mică veselie la jupânul Weisz, în cinstea norocului, și reînțorși noaptea târziu acasă obosiți, am scăpat și trenul de azi dimineață. Și în sfârșit... nu lua »baș Trifule« în nume de rău că eri, când am primit telegrama, te-am scos ca de spate afară! Nu am lucrat eu, ci bucurial Azi, că sunt earăși cel vechiu: cu fața posomorită, cu fruntea-mi încrețită — e ușor de priceput. Pofțim și citește! —

Cu acesta i-am pus în mână scrisoarea ce am aflat-o pe masa mea de scris și muncit de adânci reflexiuni asupra iluziunilor făurite: mi-am ridicat cu un oftat peana de jos, ce am trântit-o ieri sub manifestarea estrazului de bucurie. Șterge-o și direge-o!

Poc...! Poc...! Poc...! Cineva bate la ușe. »Hai'd'odață!« — strigai răstit. — »Când ți terminul? Ce dai din capete...?!

— »Nimic!« — răspunse o voace de babă.

Baba să dusesse, precând »baș Trifule« citea cu glas tare ultima frază din scrisoarea predată lui spre cetire: »... și ca să nu te ved așa amărit și năcăjit cum te-am văzut de un timp încoace, ți-am trimis eri spre cetire telegrama, ear' az te rog să vin pe la mine, ca să plătim datoria jupânului Weisz. Te rog nu te supăra pe mine pentru că te mai și provoc.

Al tău pentru eternitate sincer și iubitor amic:

PETRU SURCILĂ m. p.

Top! cu peana de pământ... Încă și asta pecapul meu?!.. Nici Damineca să n-am pace...?! Dar' apoi cu telegrama cum rămâne...?!

Aceasta o vor lămuri-o »doctorii« prietenului meu Surcilă, cari îl frecau eri în pat cu oțet contra — risului...

Moteancă

Vine apoi unitatea de răspundere când slugile și lucrătorii sunt însărcinați la trebi diferite răspunderea e personală pentru fiecare din ei; blamul sau lauda ce ar pute merita se vor adresa fiecăruia pentru punerea în lucru a trebei. Când 2 sau mai multe slugi fac de odată aceeași treabă, atunci răspunderea nu cade pe nimeni, e iluzorie. Cu totul altfel mergea lucrul când răspunderea cade asupra unuia care e însărcinat a le executa. Răspunderea pentru o treabă ce se face în comun nu poate să cadă de cât asupra celui că-

ruia i-s'a dat putere peste toți ceilalți. Prin urmare unitatea de putere și unitatea de răspundere se leagă foarte strâns între ele în administrarea personalului unei moșii: amândouă trebuie să fie baza tuturor dispozițiilor ce se dau pentru exercițiul autorității.

Sfaturi în sensul acesta au fost date proprietarilor noștri, acum 40 ani, de agronomul Ionescu dela Brad; urmându-le, agricultura are sorți de înaintare.

I. S. C. A.

S. P. R.

„DACIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

P. I.

Avem onoare a vă aduce la cunoștință, că am transformat izvorul și am aplicat un expert la manipulare, prin ce apa noastră s'a îmbunătățit și este cu mult mai plăcută ca până acum. La dorința vechilor mușterii și consumenți i-am redat numele vechiu de:

Apă minerală din Șoimușul-Mureșan.

ANALISA CHEMICĂ

	in 1000 grame apă
Calcium hydrocarbonat	1.0542
Magnesium hydrocarbonat	0.3497
Calcium sulfat	0.2316
Natrium hydrocarbonat	0.1705
Ferum hydrocarbonat	0.0390
Kalium chlorid	0.0520
Mangan hydrocarbonat	0.0154
Kalium hydrocarbonat	0.0094
Lithium hydrocarbonat	0.0019
Silicium dioxid	0.0096
Suma substanțelor solide	1.9333 grame apă
Acid carbonic liber	2.3953
Volumul acidului carbonic liber	1214.6 c. c.

Precum dovedește aceasta analiza „Izvorul din Șoimușul-Mureșan” (apă acră de Pauliș) e a se număra în grupa acelor ape acre pământoase, cari conțin fer. După caracterul seu chemic, format din cantitatea și proporția părților sale constitutive, izvorul acesta face parte din grupa apelor mai renumite. Are un prea plăcut gust și fiindcă conține deosebit mult acid carbonic — în privința căruia „Izvorul” ocupă un loc între apele acre mai de frunte — prin limpezimea sa e o excelentă apă de beut. Pentru locuitorii părților lipsite de darul unei ape sănătoase: apa „Izvorului” e de neprețuit. Din compoziția potrivită a apei se poate deduce, că și pentru praxa medicală va fi un factor important.

Conform actului alăturat, apa trimisă spre analizare s'a scos și sigilat în fața antistiei comunale.

Budapesta, la 3 Martie 1903.

Dr. Hankó Vilmos m. p.,

(L. S.)

profesor de chimie la școala reală superioară de stat a cercului
II-lea din B.-Pesta, membru al academiei maghiare de științe.

Institutul nostru a îngrijit, ca aceasta apă distinsă și răcoritoare, care beută curată, cu vin ori sirup este tot asemenea de excelentă să fie pusă la dispoziția onoratului public și anume cu un preț foarte ieftin:

- a) 1 ladă cu 25 sticle de 1 ltr. franco gara Deva Cor. 6.25
b) 1 „ „ 50 „ „ 1 „ „ „ „ „ 14.50
c) 1 ladă cu 25 sticle de 1/2 ltr. franco gara Deva Cor. 5.50
d) 1 „ „ 50 „ „ 1/2 „ „ „ „ „ 13.—

trimiterea ambalajului (ladă, sticlă și tioc franco gara Deva) se restituie

ad: a) . . . . . Cor. 4.50 || ad: c) . . . . . Cor. 4.—
b) . . . . . „ 11.— || d) . . . . . „ 10.—

Comandele, plățile și reclamele se fac la adresa:

„Intreprinderea de apă minerală M.-Șoimuș” în Deva

Până acum am introdus apa în următoarele localități și am instituit depozite, și anume în

- 1) Deva, ... la întreprindere însași;
- 2) Orăștie, ... « Gustav Zobel;
- 3) Sas-Sebeș, ... « George Pop;
- 4) Alba-Iulia, ... « Salamon Löwi;
- 5) Abrud, ... « Absolon Faur;
- 6) Cluj, ... « Haraszthy Jenő;
- 7) Caransebeș . . . . . « „Severineana”, inst. comercial;
- 8) Gross . . . . . « Maxim Pop;
- 9) Lipova . . . . . « Grossman Miksa;
- 10) Arad . . . . . « Hartmann Samu

Stăruința noastră este în a introduce aceasta apă

în țeara întreagă în cel mai scurt timp.

Ca întreprindere atât de folositoare, apelăm la binevoitorul sprijin obștesc, rugându-vă a ne onora cu comande cât de multe.

Orăștie, Septembrie 1904.

„Dacia,”

institut de credit și economii soc. pe acții.

„MINERVA”, institut tipografic în Orăștie.

„THE STANDARD”

fondată în anul 1825.

Efectuește

Asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Coroane: 32.000.000— Dividende solvite Cor.: 170.000.000—
Avere proprie: 260.000.000— Despăgubiri de viață: 520.000.000—
Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Strada Ferencz József Nr. 17.
Filială pentru Ungaria:
Budapesta, Strada Kossuth-Lajos Nr. 4 în palatul Standard (Casa proprie).
38—50 Centrala generală: Edimburg (Anglia).

„DACIA”

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: Orăștie (Szászváros, Broos).
Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 1/2 %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6 %.

c) depuneri făcute de biserici, școli, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6 %.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arăndează și exarăndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Directiunea.

„Minerva” inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

Opuri —
Bilete de log.
Broșuri —
Circulare —
Bil. de vizită
Invitări —
Bilanțuri —
Acții —
Cap. de epist.
Placate —
Ord. de dans
Adrese —
Compturi —
Note —
Preț Curent.
Anunțuri —
Registre —
Imprimare —
Couverte —
Bilete de cun.
Etc. etc. etc.

Există deja de 15 ani și este pro-
văzută cu tot felul de material
necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva”

pe lângă că efectuește ori-ce co-
mande repede și cu prețuri mode-
rate, se îngrijește totodată ca toate
acelea să fie estetic lucrate și
fără erori.

Până de present se bucură de sprigi-
nului celor mai îndepărtate orașe. Dovadă
aceasta despre promptitudinea și
acuratețea cu care efectuește ori-ce
lucrare.

Ca prima tipografie românească în
acest mare comitat, se roagă de bine-
voitorul sprijin al celorlalte institute
rom., precum și al privaților.